

Trøndelag høyere yrkesfagskole

Stuedsted THYF Levanger

Studieplan

FHHD99 Palliasjon

2023 – 2025

Innhold	
1.0 Om studiet og studieplanen.....	3
1.1 Om studiet	3
1.2 Studieplanen	3
1.2.1 Bruk av studieplanen	3
1.2.2 Revisjon av studieplanen	3
1.3 Omfang, nivå og forventet arbeidsmengde.....	4
2.0 Opptakskrav	4
3.0 Overordnet læringsutbytte	5
Kunnskaper/ferdigheter/generell kompetanse	5
4.0 Studiestruktur/organisering og progresjon samlingsbasert/nettbasert/deltid	6
5.0 Studiestruktur/organisering og progresjon heltid.....	7
6.0 Undervisnings-, lærings- og vurderingsformer	7
6.1 Undervisning og læring	7
6.2 Generelle arbeidskrav/studiekrav	8
6.3 Vurdering	8
6.4 Eksamen.....	8
6.5 Om læringsplattformen	8
7.0 Begrunnelser og klagebehandling	9
7.1 Klage på sluttvurdering – emne- eksamenskarakter	9
7.2 Begrunnelse for sluttvurdering – emne- eksamenskarakter.....	9
8.0 Praksis	10
8.1 Skikkethetsvurdering	10
9.0 Emneoversikt	10
9.1 Emne 1 74HH99A Etikk, kommunikasjon og samhandling	10
9.2 Emne 2 74HH99B Palliasjon	12
9.3 Emne 3 74HH99C Sykdom og palliativ omsorg	13
9.4 Emne 4 74HH99D Yrkesutøvelse og palliativt tjenestetilbud	16
9.5 Emne 5 74HH99E Praksis i palliasjon	18
9.6 Emne 6 74HH99F Fordypning i palliasjon 19	
10.0 Endringslogg	20

1.0 Om studiet og studieplanen

Denne studieplanen inneholder både informasjon som er standard for alle studieplaner i THYF, samt informasjon om studiet som studieplanen omhandler. Ytterligere informasjon om det enkelte studiets emner finnes på læringsplattformen. Ref. pkt 6.5

1.1 Om studiet

Høgere yrkesfaglig utdanning i palliasjon har som mål å utdanne yrkesutøvere som kan ta initiativ til å utføre palliasjon til alvorlig og uhelbredelig syke pasienter i alle aldre. Palliasjon er aktiv behandling, pleie og omsorg for pasienter med alvorlig og uhelbredelig sykdom. Lindring av pasientens fysiske smerter og andre plagsomme symptomer står sentralt, sammen med tiltak rettet mot psykiske, sosiale og åndelige/eksistensielle behov. Målet med palliasjon er best mulig livskvalitet for pasienten og de pårørende. Palliativ behandling og omsorg verken fremskynder døden eller forlenger selve dødsprosessen, men ser på døden som en del av livet. Pasienter i palliativ fase har ofte komplekse symptombilder som endrer seg hyppig og raskt, og de kan oppleve akutte tilstander og komplikasjoner som en del av forløpet. Dette kan medføre tap av fysisk funksjon, sviktende organfunksjon, polyfarmasi og et økende behov for pleie og omsorg. Studentene skal etter fullført utdanning kunne identifisere og ivareta palliasjon til pasienter i og utenfor institusjon, samt bistå deres pårørende, som kan være både barn, ungdom og voksne. Studentene skal gjennom utdanningen utvikle sin personlige og faglige kompetanse for å kunne hjelpe målgruppen og deres pårørende til å møte de utfordringene de står overfor i forbindelse med alvorlig og uhelbredelig sykdom og behandling, eller til en verdig død.

1.2 Studieplanen

Studieplanen bygger på nasjonal plan. Nasjonal plan er godkjent av Nasjonalt fagråd for fagskoleutdanning i helse- og oppvekstfag (NFFHO), 27.06.2022.

Hensikten med studieplanen er å gi studenten nødvendig informasjon om studiet. I studieplanen skal studenten kunne finne alt av informasjon som trengs for å kunne planlegge og gjennomføre sitt studium. I planen vil du som student kunne finne:

- Læringsutbytte som forventes nådd både på overordnet nivå og på emnenivå
- Hvordan studiet er oppbygd og organisert
- Progresjon i studiet og når de ulike emnene gjennomføres
- Hvilke undervisnings-, lærings- og vurderingsformer som benyttes
- Hvilke arbeidskrav som gjelder
- Hvilke emner som avsluttes med eksamen og hvordan eksamen gjennomføres

1.2.1 Bruk av studieplanen

Studieplanen bør brukes som et oppslagsverk gjennom hele studiet og er å betrakte som en avtale mellom skole og student.

1.2.2 Revisjon av studieplanen

Studieplanen revideres årlig. Faglig ansvarlig sørger for at planen blir revidert i samarbeid med aktuelle parter i arbeidslivet. En slik gjennomgang vil sikre at fagstoffet er oppdatert.

1.3 Omfang, nivå og forventet arbeidsmengde

Omfang i antall studiepoeng: 60

Studiepoeng sier noe om arbeidsmengden studenten må regne med å bruke. Et fulltidsstudium utgjør 60 studiepoeng for ett studieår. Iflg Lov om høyere yrkesfaglig utdanning må et fagskolestudium være på minst 30 studiepoeng og maksimalt 120 studiepoeng.

Nivå i NKR (Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk): 5.1

Forventet arbeidsmengde for studenten inkludert undervisning/forelesninger og veiledning: 1650 arbeidstimer (heltimer)

2.0 Opptakskrav

Det generelle grunnlaget for opptak til fagskolen er:

a) fullført og bestått videregående opplæring med fagbrev, svennebrev eller vitnemål fra relevant yrkesutdanning. Jf. Forskrift om høyere yrkesfaglig utdanning ved Trøndelag høiere yrkesfagskole §2-3.

<https://lovdata.no/forskrift/2021-06-30-2379/§2-3>

For relevante fag-/svennebrev, se punkt c) under.

b) Søkere som er 23 år eller eldre i opptaksåret, kan tas opp på grunnlag av tilsvarende kompetanse som i a) etter gjennomført realkompetansevurdering. Ved opptak med bakgrunn i realkompetanse, må søkeren fremlegge dokumentasjon på realkompetanse tilsvarende de ordinære opptakskravene.

Dokumentert yrkeserfaring innen områdene listet under er relevant ved opptak på grunnlag av realkompetanse:

Erfaring fra:

- Palliativ enhet i sykehjem
- Sykehjemsavdeling med kreftpasienter
- Hospice
- Sykehusavdelinger med kreftpasienter
- Onkologiske avdelinger
- Palliative sentra

c) Fagbrev som kvalifiserer for inntak til Palliasjon:

- Helsesekretær
- Helsefagarbeider
- Ambulansefag

3.0 Overordnet læringsutbytte

Kunnskaper/ferdigheter/generell kompetanse

Kunnskap

Kandidaten

- har kunnskap om palliasjon ved alvorlige og uhelbredelige sykdommer og kunnskap om konsekvenser for pasientens dagligliv og deres pårørende
- har kunnskap om verdigrunnet for palliasjon, og om hvordan pasientsentrert tilnærming og livshjelp kan bidra til å fremme helse og livskvalitet hos pasienter med alvorlig og uhelbredelig sykdom
- har kunnskap om kommunikasjon i samhandlingen med pasienter som er alvorlig og uhelbredelig syke og deres pårørende
- har kunnskap om faglige verktøy i arbeidet med å kartlegge helsetilstand, ressurser, symptomer og behov hos pasienter som er i en palliativ fase og ved livets slutt
- har kunnskap om tegn på at pasienten er døende og om palliasjon ved livets slutt for alvorlig og uhelbredelig syke pasienter og deres pårørende
- har innsikt i rettigheter, støtteordninger, lovverk og nasjonale anbefalinger og retningslinjer knyttet til alvorlig og uhelbredelig sykdom og død
- har kunnskap om organisering av tjenestetilbudet knyttet til palliasjon og kjennskap til ansvar og oppgaver for aktører og samarbeidsparter i ulike pasient- og omsorgsforløp
- kan oppdatere sin kunnskap om palliasjon ved alvorlige og uhelbredelige sykdommer og ved livets slutt
- forstår hvordan palliasjon er en ressurs i velferdsstaten, og bidrar til trygghet og helsefremming for alvorlig og uhelbredelig syke pasienter, samt deres pårørende og for befolkningen og samfunnet ellers

Ferdigheter

Kandidaten

- kan anvende kunnskap om alvorlige og uhelbredelige sykdommer og behandling til å observere symptomer og bivirkninger hos den enkelte pasient
- kan anvende kunnskap om alvorlige og uhelbredelige sykdommer og behandling for å kunne iverksette ikke-medikamentelle tiltak for å lindre plagsomme symptomer og til å vurdere når det er nødvendig å trekke inn kompetanse på et høyere nivå fra tverrfaglige team
- kan anvende kunnskap om pasientsentrert tilnærming, livshjelp og pårørendes betydning til å veilede om mestring når helse og funksjonsevne endres hos pasienten
- kan anvende ulike kommunikasjonsformer og -teknikker i møte med alvorlig og uhelbredelig syke og døende pasienter og deres pårørende
- kan kartlegge helsetilstand, ressurser, symptomer og behov hos alvorlig og uhelbredelig syke og døende pasienter ved hjelp av standardiserte observasjonsskjemaer og kartleggingsverktøy
- kan finne informasjon og fagstoff som er relevant for problemstillinger innen palliasjon, og kan vurdere kildene kritisk
- kan kartlegge situasjoner i møte med alvorlig og uhelbredelig syke og døende pasienter, og identifisere faglige og etiske problemstillinger og behov for å iverksette tiltak

Generell kompetanse

Kandidaten

- har forståelse for faglige og etiske prinsipper og retningslinjer for palliasjon
- har utviklet en etisk grunnholdning som kommer til uttrykk ved at han/hun ivaretar alvorlig og uhelbredelig syke og døende pasienters integritet, brukermedvirkning og faglig forsvarlighet
- kan utføre palliasjon etter individuelle behov hos alvorlig og uhelbredelig syke og døende pasienter
- kan bygge relasjoner med kollegaer på tvers av avdelinger og tjenestenivå for å ivareta pasientenes helhetlige behov knyttet til alvorlig og uhelbredelig sykdom, lidelse og død
- kan gjennom kunnskapsdeling, bevisstgjøring og etisk refleksjon på arbeidsplassen, bidra til å utvikle arbeidsmetoder og tjenester i palliasjon for alvorlig og uhelbredelig syke og døende pasienten

4.0 Studiestruktur/organisering og progresjon samlingsbasert/nettbasert/deltid

Antall studiepoeng fordelt på emner og semester – samlingsbasert med nettstøtte¹

Emnekode	Emnenavn	Omfang i studiepoeng	1. sem.	2. sem.	3. sem.	4. sem.
74HH99A	Etikk, kommunikasjon og samhandling	10	10			
74HH99B	Palliasjon	5		5		
74HH99C	Sykdom og palliativ omsorg	15		8	7	
74HH99D	Yrkesutøvelse og palliativt tjenestetilbud	10			10	
74HH99E	Praksis i palliasjon	10		4	3	3
74HH99F	Fordypning i palliasjon	10				10
	Totalt	60 sp.	10	17	20	13

¹ Dette er en plan med forbehold om endringer.

5.0 Studiestruktur/organisering og progresjon heltid

Det tilbys ikke heltidsstudium.

6.0 Undervisnings-, lærings- og vurderingsformer

6.1 Undervisning og læring

Undervisningen har fokus på studentaktive læringsformer. Et viktig pedagogisk prinsipp gjennom hele studiet er at studentene har ansvar for egen læring. Det innebærer at studenten aktivt må oppsøke læringssituasjoner og læringsarenaer. Skolen har en viktig funksjon rundt tilrettelegging for læring og å støtte/veilede studenten i læreprosessen.

Arbeidsformene skal være relevante og hensiktsmessige for å oppnå læringsutbyttet for utdanningen. Dette innebærer at studentene i tillegg til faglig utvikling også skal utvikle evne til samarbeid, kommunikasjon og praktisk yrkesutøvelse.

Variasjon i valg av læringsmetoder og arbeidsformer er nødvendig for å oppnå en helhetlig kompetanse i forhold til kunnskaper, ferdigheter og den generelle kompetansen til hver enkelt student.

Følgende undervisningsformer og læringsaktiviteter kan bli benyttet ved THYF:

- Forelesninger
- Veiledning
- Praksis
- Oppgaveløsning
- Gruppearbeid
- Prosjektarbeid
- Presentasjoner
- Ekskursjoner
- Rollespill
- Selvstudium

Forelesning: Forelesning og dialogbasert undervisning.

Veiledning: Veiledning i forbindelse med oppgaveløsning, prosjektarbeid og praksis.

Praksis: Praksis perioder i enkelte studier med rapportering.

Oppgaveløsning: Individuelt og i grupper. Oppgaver i form av øving eller innlevering av teorioppgaver og praktiske oppgaver. Oppgaverapporter, prosjektoppgaver etc.

Prosjektarbeid: Problembasert læring (PBL) og tverrfaglig prosjektarbeid

Presentasjoner: Studentundervisning og presentasjon av eget og andres arbeid, internt eller eksternt.

Ekskursjoner: Ekskursjoner og bedriftsbesøk, dette er avhengig av aktuelle prosjekter i nærområdet.

Rollespill: Praksisorientert undervisning og erfaringsdeling

Læringsaktiviteter relatert til hvert enkelt emne er beskrevet i de aktuelle emnebeskrivelsene.

6.2 Generelle arbeidskrav/studiekrav

- aktiv deltakelse i opplæringen
- bidra til læring i gruppen/klassen
- aktiv deltakelse på veilednings- og evalueringssmøter
- alle obligatoriske innleveringer, prøver, fremføringer og lab-øvelser i emnet skal være gjennomført og godkjent

6.3 Vurdering

På vitnemålet/karakterutskriften gis det en karakter i hvert emne. Emnekarakteren settes som en helhetsvurdering av alle tema som inngår i et emne. Alle tema i et emne må være bestått for at emnet skal bestås.

6.4 Eksamen

Følgende eksamensformer kan bli benyttet:

- 3 dagers skriftlig PPD (Planlegging – Produksjon – Dokumentasjon)
- skriftlig eksamen under tilsyn
- muntlig eksamen
- mappeeksamen
- skriftlig hjemmeeksamen
- ferdighetsprøver
- laboratorieøvelser
- prosjektarbeid
- praksis
- muntlige presentasjoner

6.5 Om læringsplattformen

Læringsplattformen er det offisielle kontaktpunktet mellom skolen, faglærere og studenten.

Skolens læringsplattform er for tiden Canvas. Her vil all viktig kontakt mellom lærere og studenter foregå.

Studenten plikter til regelmessig å logge seg inn på Canvas for å sjekke sin status. Varsel gitt via Canvas regnes som mottatt av studenten.

Med tanke på undervisning vil du her finne felles informasjon om:

- Studieplan
- Fremdriftsplan for de ulike fag
- Timeplaner
- Prøveplan
- Oppståtte avvik fra planer, f.eks. ved fravær av lærere

- Oversikt over innleveringer, studiekrav og andre oppgaver som skal gjøres/innleveres
- Eksamen og eksamenstrekk
- Info om at eksamenskarakter er lagt ut og hvor studenten finner den.

Hver enkelt student vil også finne informasjon som angår den enkelte:

- Oversikt som viser hva studenter har fullført av innleveringer/studiekrav.
- Oversikt over om innleveringer/studiekrav er godkjent/ikke godkjent og eventuell karakter.
- Oversikt over hva studenten har deltatt på av prøver.
- Oversikt over karakterer studenten har fått på prøver.
- Avsluttende emnekarakter alt etter hvilken termin eksamen er i det enkelte fag.

Canvas læringsplattform har også en meldings-/e-postfunksjon. Her vil studenten få informasjon om:

- Forhåndsvarsel om manglende oppmøte/ tilstedeværelse ved gjennomgang av emner.
- Forhåndsvarsel om manglende innleveringer av studiekrav og deltakelse på prøver
- Varsel hvis studenten står i fare for å ikke få karakter og/eller står i fare for å ikke få gå opp til eksamen i fag.
- Varsel om at studenten ikke får karakter og/eller ikke får gå opp til eksamen i fag.
- Varsel om at studenten vil bli avsluttet som student pga. manglende oppmøte og kontakt med skolen.

7.0 Begrunnelser og klagebehandling

7.1 Klage på sluttvurdering – emne- eksamenskarakter

Emnekarakter og eksamenskarakter kan påklages i henhold til Forskrift om høyere yrkesfaglig utdanning ved Trøndelag høyere yrkesfagskole. Klagefrist er 3 uker etter at karakteren er gitt. Karakter på prøver og innleveringer gitt underveis i et emne kan ikke påklages.

https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2018-06-08-28/KAPITTEL_5#KAPITTEL_5

https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2021-06-30-2379#KAPITTEL_4

7.2 Begrunnelse for sluttvurdering – emne- eksamenskarakter

En student har rett til å få en begrunnelse for karakterfastsettingen. Hvis karakteren er gitt for en muntlig eksamen eller en bedømmelse av praktiske ferdigheter, må studenten kreve en slik begrunnelse umiddelbart etter at karakteren er formidlet. Hvis karakteren kunngjøres elektronisk, og studenten kan kreve begrunnelsen elektronisk, må studenten kreve begrunnelse innen én uke etter at karakteren blir kunngjort. Hvis karakteren kunngjøres på en annen måte, må studenten kreve begrunnelse innen én uke etter at studenten fikk kjennskap til karakteren, men likevel ikke senere enn tre uker etter at karakteren ble kunngjort.

8.0 Praksis

Praksis utgjør 300 timer av samlet studietid, tilsvarende 40 dager. Det forutsettes at studenten deltar aktivt i praksisfeltet og fravær utover 10 % fører til ikke godkjent praksis. Skolen har utarbeidet egne retningslinjer for gjennomføring av praksis (Praksismappe).

Studenten må søke og levere politiattest til skolen før første praksisperiode. (Se Forskrift om fagskoleutdanning Kapittel 3 Vurdering av skikkethet og krav om politiattest)
<https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2017-01-06-13/kap6#kap6>

8.1. Skikkethetsvurdering

Skikkethetsvurdering skal avdekke om studenten har de nødvendige forutsetningene for å kunne utøve yrket. En student som i utdanningen eller i fremtidig yrkesutøvelse kan utgjøre fare for liv, fysisk og/eller psykisk helse, rettigheter og sikkerhet til barn, unge eller voksne i sårbare situasjoner, er ikke skikket for yrket.

Skikkethetsvurdering skal gjennomføres gjennom hele studiet og er en forutsetning for at studenten kan få vitnemål etter fullført utdanning, jf. lov om høyere yrkesfaglig utdanning § 26 <https://lovdata.no/lov/2018-06-08-28/%C2%A726>

9.0 Emneoversikt

9.1 Emne 1 74HH99A Etikk, kommunikasjon og samhandling

Omfang	Tema
10 sp.	<ul style="list-style-type: none"> • Ethiske teorier og prinsipp • Ethiske dilemma • Etikk og teknologi • Helhetlig menneskesyn<ul style="list-style-type: none"> • Brukerperspektivet • Relasjonskompetanse og relasjonsbygging • Kommunikasjon i samhandling med tjenestemottaker og samarbeidspartnere • Gruppeprosess og konflikthåndtering • Relevante lover, forskrifter og offentlige dokumenter for utdanningens studenter og tjenestemottaker • Utviklingspsykologi • Sosiale roller • Migrasjonshelse, kultur, mangfold og urfolk

Læringsutbytte

Kunnskaper

Studenten

- har kunnskap om etikk og yrkesetiske prinsipp og dilemma, relevante teorier og arbeidsmåter samt etisk refleksjon.
- har kunnskap om brukermedvirkning og betydningen den har for tjenestemottaker og tjenesteyter
- har forståelse for psykologiske og sosiologiske prinsipper tilknyttet enkeltindividet, familien og sosialt nettverk
- har kunnskap om kultur, urfolk, migrasjonshelse og mangfold i sitt møte med tjenestemottakere og samarbeidspartnere.
- har kunnskap om relasjonskompetanse, samhandling og kommunikasjonsverktøy som er relevante for yrkesutøvelsen
- har kunnskap om gruppeprosesser og konflikthåndtering
- har kunnskap om relevant lovverk og offentlige dokumenter som regulerer fagfeltet
- har kunnskap om helse-, omsorg- og oppveksttjenestene i samfunnet og deres organisering
- har kunnskap om teknologiske løsninger og hvordan det påvirker samarbeidet med tjenestemottaker, pårørende og samarbeidspartnere

Ferdigheter

Studenten

- kan anvende kunnskap om etiske og yrkesetiske prinsipper og dilemma som grunnlag for etisk refleksjon rundt praktiske problemstillinger
- kan anvende relasjonskompetanse, samhandling og kommunikasjonsverktøy som er relevante for yrkesutøvelsen
- kan anvende kunnskap om kommunikasjonsferdigheter til profesjonell samhandling med tjenestemottaker og samarbeidspartnere
- kan finne og henviser til relevant lovverk, forskrift eller stortingsmelding som er relevant for yrkesutøvelsen
- kan anvende kunnskap om organiseringen av helse-, omsorg- og oppveksttjenestene i samhandling med tjenestemottakere og samarbeidspartnere
- kan anvende kunnskap om kultur, urfolk, mangfold og migrasjonshelse i sitt møte med tjenestemottakere og samarbeidspartnere
- kan anvende teknologiske løsninger forsvarlig og med etisk bevissthet

Generell kompetanse

Studenten

- har utviklet en etisk forståelse som kommer til uttrykk gjennom refleksjon over egen atferd, samt gjennom kommunikasjon og samhandling i situasjoner med tjenestemottakere og samarbeidspartnere
- kan bygge relasjoner basert på holdninger og verdier knyttet til helhetlig menneskesyn, likeverd og respekt, slik at tjenestemottakere og samarbeidspartnere opplever trygghet og har tillit til de ulike tjenestene
- kan utøve yrket sitt faglig forsvarlig og med etisk bevissthet
- kan samhandle med relevante tjenester innenfor helse-, omsorg- og oppvekstsektoren
- kan utføre arbeidet etter tjenestemottakerens behov og utfordringer

Veiledende liste over aktuelt fagstoff:

Arbeidskrav

Se detaljer i Canvas

Undervisnings- og læringsformer

Se detaljer i Canvas
Vurdering Se pkt. 6.3
Eksamen Emnet er ikke eksamensemne.
Programvare Litteratur/bøker/programvare: Se hjemmesiden www.thyf.no

9.2 Emne 2 74HH99B Palliasjon

Omfang 5 sp.	Tema <ul style="list-style-type: none"> • Palliasjon • Livsforlengende behandling • Hospice-filosofien • Livshjelp • Pasientsentrert tilnærming • Integritet • Livskvalitet, håp og mestring 2b. • Akutt og kronisk syk • Psykiske reaksjoner • Åndelige og eksistensielle utfordringer • Etske utfordringer • Påvirkning av nettverk og omgivelser • Sosiale omveltninger • Pårørende • Barn og unge som pårørende • Krise og sorg • Den fagskoleutdannede fagarbeiderens ansvar og funksjon i møte med alvorlig og uhelbredelig syke og døende pasienter og deres pårørende • Døden i et historisk perspektiv • Sykdom og død i ulike kulturer
Læringsutbytte	
<i>Kunnskaper</i> Studenten <ul style="list-style-type: none"> • har kunnskap om hva palliativ behandling, omsorg og pleie er og omfatter • har kunnskap om hvordan alvorlig og uhelbredelig sykdom og død kan påvirke både pasient og pårørende fysisk, psykisk, sosialt og eksistensielt • har kunnskap om sorg- og krisereaksjoner knyttet til det å få eller å være nær pårørende til en som får alvorlig og uhelbredelig sykdom • har kunnskap om hva livshjelp innebærer og hvordan det kan bidra til å fremme livskvalitet, mestring og håp hos alvorlig og uhelbredelig syke og døende pasienter og deres pårørende • har kunnskap om døden i et historisk og kulturelt perspektiv • forstår hva det betyr for pasient og pårørende å ha en pasientsentrert tilnærming i palliativ behandling, pleie og omsorg • har kunnskap om hospice-filosofiens egenart, verdigrunnlag og betydning i samfunnet 	

Ferdigheter

Studenten

- kan anvende kunnskap om pasientsentrert tilnærming til å ivareta brukermedvirkning og integritet hos alvorlig og uhelbredelige syke og døende pasienter
- kan anvende kunnskap om reaksjoner på sorg og krise i møte med pasienter med alvorlig og uhelbredelig sykdom og deres pårørende
- kan finne informasjon om ulike kulturelle aspekter knyttet til alvorlig sykdom og død for å møte individuelle ønsker og behov hos pasient og pårørende

Generell kompetanse

Studenten

- har forståelse for egen yrkesrolle, ansvar og oppgaver i den palliative omsorgen for alvorlig og uhelbredelig syke og døende pasienter og deres pårørende
- kan utøve pleie og omsorg for alvorlig og uhelbredelig syke og døende pasienter i tråd med verdigrunnlaget for palliasjon og hospice-filosofien og pasientsentrert tilnærming

Veiledende liste over aktuelt fagstoff:

Arbeidskrav

Se detaljer i Canvas

Undervisnings- og læringsformer

Se detaljer i Canvas

Vurdering

Se pkt. 6.3

Eksamen

Emne er ikke eksamensemne

Programvare

Litteratur/bøker/programvare: Se hjemmesiden www.thyf.no

9.3 Emne 3. 74HH99C Sykdom og palliativ omsorg

<p>Omfang 15 sp.</p>	<p>Tema</p> <p>Hyppig forekommende symptombilder i palliativ fase:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Smerte • Kvalme, brekninger og oppkast • Obstipasjon og diaré • Munntørrehet og andre plager fra munn og svelg • Redusert appetitt, vekttap og dehydrering • Dyspné • Infeksjon • Delirium • Komplikasjoner ved immobilitet Depresjon og angst <p>Symptomforebyggende og symptomlindrende behandling og omsorg:</p>
---------------------------------	--

- Medikamentell behandling o Palliativ kirurgi og strålebehandling
- Omsorg og ikke - medikamentell behandling
- Alternativ og komplementær behandling

Kartlegging og vurdering av symptomer:

- Bruk av kartleggingsverktøy og standardiserte observasjonsskjemaer innen palliasjon
- Vurderingskompetanse
- Den fagskoleutdannede fagarbeiderens rolle i kartleggingsarbeid
- Dokumentasjon

Alvorlige sykdommer:

- Hjertesykdom - hjertesvikt
- Lungesykdom – KOLS
- Nyresykdom - nyresvikt
- Nevrologiske sykdommer- Multippel sklerose (MS), Parkinsons sykdom og amyotrofisk lateral sklerose (ALS)
- Kreftsykdommer – brystkreft, lungekreft, tarmkreft, prostatakreft, føflekkreft, tumor cerebri og metastasering
- Demens

Konsekvenser av alvorlig sykdom og behandling, ivaretagelse av grunnleggende behov:

- Ernæringsproblemer og kakeksi
- Funksjonssvikt
- Nedsatt immunforsvar
- Fatigue
- Endret selvbilde og seksualitet
- Bivirkning av behandling
- Pårørendes rolle og betydning i den palliative fasen
- Palliasjon til personer med psykisk utviklingshemming.

Pleie og omsorg ved livets slutt:

- Tegn på nær forestående død
- Tiltaksplan ved livets slutt (LSD)
- Etske utfordringer i livets slutfase
- Ivaretagelse av pårørende

Læringsutbytte*Kunnskaper*

Studenten

- har kunnskap om alvorlige hjerte- og lungesykdommer, nyresykdommer, nevrologiske sykdommer, kreft og demens og om symptomer, plager og behov sykdommene kan gi i palliativ fase og ved livets slutt
- har kunnskap om konsekvenser som ulike alvorlige og uhelbredelige sykdommer kan ha for pasientens dagligliv og om bivirkninger av behandlingen
- har kunnskap om pårørendes rolle og betydning i palliativ fase
- har kunnskap om ulike standardiserte observasjonsskjemaer og kartleggingsverktøy som kan brukes for å observere og dokumentere symptomer hos pasienter som er i palliativ fase
- har kunnskap om tiltak for å forebygge og lindre plagsomme symptomer hos pasienter i palliativ fase
- har kunnskap om endringer i pasientens tilstand som kan tyde på at døden er nært forestående
- har kunnskap om tiltaksplaner i livets slutfase
- har innsikt i nasjonale handlingsprogram og retningslinjer knyttet til palliasjon
- har kunnskap om alternativ og komplementær behandling som kan bidra til å forebygge og lindre plagsomme symptomer

Ferdigheter

Studenten

- kan anvende kunnskap om alvorlige sykdommer og palliasjon til å delta i palliativ behandling, og til å planlegge og iverksette ikke-medikamentelle tiltak som ivaretar pasientens behov for å forebygge og lindre plagsomme symptomer, og tilpasset pasientens alder og forutsetninger
- kan anvende kunnskap om konsekvenser av sykdom og bivirkninger av behandling hos alvorlig og uhelbredelig syke og døende pasienter, til å planlegge og iverksette ikke-medikamentelle tiltak i samarbeid med pasienten, og tilpasset pasienten alder og forutsetninger
- kan anvende kunnskap om pårørendes rolle og betydning i palliativ fase til å styrke pårørende i å være, og å oppleve å være, en ressurs for pasienten
- kan anvende standardiserte observasjonsskjemaer og kartleggingsverktøy som er tilpasset ulike pasientgrupper til å kartlegge helsetilstand, ressurser og symptomer og til å identifisere behov for lindrende tiltak hos pasienter i palliativ fase og ved livets slutt
- kan delta i bruk av tiltaksplaner i livets slutfase for å kvalitetssikre oppfølging av døende pasienter og deres pårørende
- kan observere og identifisere endringer i pasientens tilstand som kan tyde på at døden er nært forestående

Generell kompetanse

Studenten

- har forståelse for nasjonale handlingsprogram og faglige retningslinjer for palliasjon og hvordan dette påvirker yrkesutøvelsen
- har forståelse for hvordan bruk av standardiserte observasjonsskjemaer og kartleggingsverktøy bidrar til å kvalitetssikre den palliative omsorgen for alvorlig og uhelbredelig syke og døende pasienter
- har forståelse for og kan reflektere over faglige og etiske utfordringer og dilemmaer i møte med alvorlig og uhelbredelig syke og døende pasienter
- kan utføre palliasjon for alvorlig og uhelbredelig syke og døende pasienters etter deres ønsker og individuelle behov

Veiledende liste over aktuelt fagstoff:**Arbeidskrav**

Se detaljer i Canvas

Undervisnings- og læringsformer Se detaljer i Canvas
Vurdering Se pkt. 6.3
Eksamen Emne er ikke eksamensemne
Programvare Litteratur/bøker/programvare: Se hjemmesiden www.thyf.no

9.4 Emne 4 74HH99D Yrkesutøvelse og palliativt tjenestetilbud

<p>Omfang 10 sp.</p>	<p>Aktører og organisering av det palliative tjenestetilbudet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Det palliative tjenestetilbudet i spesialisthelsetjenesten • Det palliative tjenestetilbudet i den kommunale helse- og omsorgstjenesten • Familieomsorg • Lærings- og mestringssentre • Interesse- og brukerorganisasjoner • Frivillige aktører • Det palliative tjenestetilbudet til barn, unge og deres familier • Samhandling og koordinering av tjenester • Pasienttilpassede forløp • Palliativ plan og koordinator <ul style="list-style-type: none"> • Sosiale og økonomiske rettigheter og støtteordninger ved alvorlig sykdom og dødsfall • Hjemmedød • Velferdsteknologi <p>Yrkesutøvelse, kommunikasjons- og veiledningskompetanse:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Yrkesrolle og identitet • Relasjonskompetanse • Tverrfaglig samarbeid • Samarbeid med pårørende og frivillige aktører • Kommunikasjons- og veiledningskompetanse, <ul style="list-style-type: none"> <i>o Evne til å se og la seg berøre</i> <i>o Evne til å lytte</i> <i>o Mot til samtale</i> <i>o Forhåndssamtale om livets siste fase</i> • Grunnleggende pedagogiske prinsipper og undervisning • Kunnskapsbasert praksis • Fagutvikling
---------------------------------	--

Læringsutbytte

Kunnskaper

Studenten

- har kunnskap om profesjonell kommunikasjon i møte med alvorlig og uhelbredelig syke pasienter, pårørende og kollegaer
- har kunnskap om veiledning og pedagogiske prinsipper i yrkesutøvelsen
- har innsikt i sosiale og økonomiske rettigheter og støtteordninger ved alvorlig sykdom og dødsfall
- har kunnskap om det palliative tjenestetilbudet i den kommunale helse- og omsorgstjenesten og i spesialisthelsetjenesten
- har innsikt i pasienttilpassede forløp til alvorlig og uhelbredelig syke pasienter
- har kjennskap til ulike aktører og samarbeidspartners ansvar og oppgaver i ulike pasient- og omsorgsforløp for pasienter med alvorlig og uhelbredelig sykdom
- har kunnskap om tverrfaglig samarbeid og koordinering av helsetjenester til pasienter med alvorlig og uhelbredelig sykdom
- har kunnskap om familieomsorg, frivillige aktører og interesse- og brukerorganisasjoner knyttet til palliasjon
- har kjennskap til regionale kompetansetjenester for lindrende behandling
- har kunnskap om det palliative tjenestetilbudet til barn og unge og deres familier
- har innsikt i kunnskapsbasert praksis
- har kunnskap om fagutvikling og innovasjon i helse- og omsorgssektoren
- kan oppdatere sin kunnskap om velferdsteknologiske løsninger knyttet til palliasjon

Ferdigheter

Studenten

- kan anvende kunnskap om veiledning og pedagogiske prinsipper til å informere og veilede pasienter og deres pårørende
- kan anvende kunnskap om medarbeiderskap og organisasjonskultur til å bidra til et godt arbeidsmiljø
- kan anvende kommunikasjonsferdigheter og teknikker i samtale med alvorlig og uhelbredelig syke og døende pasienter og deres pårørende
- kan anvende relasjonskompetanse i samarbeid med pasienter, pårørende, frivillige aktører og interesse- og brukerorganisasjoner
- kan finne informasjon og fagstoff til å kunne informere og veilede pasienter og deres pårørende om det palliative tjenestetilbudet, sosiale og økonomiske rettigheter og støtteordninger ved alvorlig sykdom og dødsfall

Generell kompetanse

Studenten

- har et bevisst forhold til egne verdier knyttet til sykdom, lidelse og død og til eget faglig og personlig engasjement og begrensninger
- har mot til å samtale med alvorlig og uhelbredelig og døende pasienter og deres pårørende
- kan bygge relasjoner og delta i tverrfaglig samarbeid med kollegaer på tvers av fag, avdelinger og tjenestenivå
- kan gjennom kunnskapsdeling, veiledning og etisk refleksjon på arbeidsplassen bidra, til å utvikle arbeidsmetoder og tjenester i palliasjon for alvorlig og uhelbredelig syke og døende pasienter

Veiledende liste over aktuelt fagstoff:

Arbeidskrav

Se detaljer i Canvas

Undervisnings- og læringsformer

Se detaljer i Canvas

Vurdering

Se pkt. 6.3

Eksamen

Emnet er ikke eksamensemne

Programvare

Litteratur/bøker/programvare: Se hjemmesiden www.thyf.no

9.5 Emne 5 74HH99E Praksis i palliasjon

<p>Omfang 10 sp.</p>	<p>Tema</p> <ul style="list-style-type: none"> • Praksis
<p>Læringsutbytte</p>	
<p><i>Kunnskaper</i> Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • har kunnskap om hva som kjennetegner pasienter med alvorlig og uhelbredelig sykdom og om hvordan kompleksiteten gir konsekvenser for omsorgsutøvelsen • har kunnskap om standardiserte observasjonsskjemaer og kartleggingsverktøy i arbeidet med å kartlegge helsetilstand, ressurser, symptomer og behov hos pasienter som er i palliativ fase • har kunnskap om organisering av tjenestetilbudet knyttet til palliasjon og kjennskap til ansvar og oppgaver for aktører og samarbeidsparter • har innsikt i kunnskapsbasert praksis, kunnskap om fagutvikling og kan oppdatere sin kunnskap om utviklingsprosjekter i helsetjenesten' <p><i>Ferdigheter</i> Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan anvende kunnskap om alvorlige og uhelbredelige sykdommer og behandling, til å observere symptomer og bivirkninger hos den enkelte pasient • kan anvende kunnskap om den alvorlig og uhelbredelig syke til å planlegge og iverksette tiltak som ivaretar pasientens behov for palliasjon • kan anvende kommunikasjonsformer og -teknikker profesjonelt i samarbeidet med pasienter, pårørende, frivillige, kollegaer og andre yrkesgrupper • kan anvende standardiserte observasjonsskjemaer og kartleggingsverktøy som er tilpasset pasientgrupper på praksisplassen til å kartlegge helsetilstand, ressurser og symptomer og til å identifisere behov for lindrende tiltak hos pasienter i palliativ fase • kan finne informasjon og fagstoff som er relevant for problemstillinger knyttet til palliasjon i praksis • kan kartlegge situasjoner i praksis og identifisere faglige og etiske problemstillinger og behov for å iverksette tiltak- <p><i>Generell kompetanse</i> Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • har utviklet en etisk grunnholdning som kommer til uttrykk ved at han/hun ivaretar alvorlig og uhelbredelig syke og døende pasienters integritet, brukermedvirkning og faglig forsvarlighet i praksis • kan utføre palliasjon etter alvorlig syke og døende pasienters ønsker og individuelle behov og i tråd med pasientsentrert tilnærming og verdigrunnlaget for palliasjon • kan bygge relasjoner med kollegaer og på tvers av avdelinger og tjenestenivå for å ivareta pasientenes helhetlige behov knyttet til sykdom, lidelse og død • kan gjennom kunnskapsdeling, bevisstgjøring og etisk refleksjon på arbeidsplassen, bidra til kvalitetsforbedring i palliasjon for alvorlig syke og døende pasienter <p>I tillegg gjelder følgende læringsutbyttebeskrivelse for utviklingsarbeid på egen arbeidsplass: Studenten</p>	

<ul style="list-style-type: none"> • kan bidra til kvalitetsforbedring innen palliasjon på arbeidsplassen ved å forberede, planlegge, gjennomføre og evaluere utviklingsarbeid innenfor et avgrenset område
Veiledende liste over aktuelt fagstoff:
Arbeidskrav Se detaljer i Canvas
Undervisnings- og læringsformer Se detaljer i Canvas
Vurdering Se pkt. 6.3
Eksamen Emnet er ikke eksamensemne
Programvare Litteratur/bøker/programvare: Se hjemmesiden www.thyf.no

9.6 Emne 6 74HH99F Fordypning i palliasjon

Omfang 10 sp.	Tema <ul style="list-style-type: none"> • Fordypning i palliasjon
Læringsutbytte	
<p><i>Kunnskaper</i> Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • har innsikt i kunnskapsbasert praksis • har kunnskap om fagutvikling og kan oppdatere sin kunnskap om nasjonale planer, utviklingsprosjekter og innovasjon i helse- og omsorgssektoren • kan oppdatere sin kunnskap om palliasjon til pasienter med alvorlige og uhelbredelige sykdommer og ved livets slutt <p><i>Ferdigheter</i> Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan anvende kunnskap til å belyse, vurdere og reflektere faglig, etisk og juridisk over en valgt problemstilling knyttet til palliasjon • kan finne informasjon og fagstoff som er relevant for en valgt problemstilling knyttet til palliasjon • kan vurdere kritisk ulike kilder for informasjon og fagstoff • kan innenfor eget ansvars- og arbeidsområde kartlegge situasjoner og identifisere behov for, planlegge, iverksette og evaluere tiltak knyttet til palliasjon for alvorlig og uhelbredelig syke og døende pasienter <p><i>Generell kompetanse</i> Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • har forståelse for yrkesetiske retningslinjer som regulerer yrkesutøvelsen innen helsetjenesten • har forståelse for pasientsentrert tilnærming og for verdigrunnlaget for palliasjon • har utviklet en etisk grunnholdning som kommer til uttrykk ved refleksjon rundt hvordan alvorlig og uhelbredelig syke og døende pasienters integritet, brukermedvirkning og faglig forsvarlighet ivaretas • kan gjennom kunnskapsdeling, veiledning og etisk refleksjon på arbeidsplassen, bidra til å bedre kvaliteten på det palliative tilbud til alvorlig og uhelbredelig syke og døende pasienter og deres pårørende 	

Veiledende liste over aktuelt fagstoff:
Arbeidskrav Se detaljer i Canvas
Undervisnings- og læringsformer Se detaljer i Canvas
Vurdering Se pkt. 6.3
Eksamen Emnet er eksamensemne.
Programvare Litteratur/bøker/programvare: Se hjemmesiden www.thyf.no

10.0 Endringslogg

Dato	Endring	Endret av	Godkjent
18.02.23	Lagt over i ny mal, Ny nasjonal plan	We	
09.06.23	Korrekturlest og publisert.	Elin Kolden	